

Eine tiergeographische Einteilung der Erdoberfläche. Innehållet är inte särskilt entomologiskt utan allmänt zoologiskt, men skrivet av en man med vida vyer är det även för en speciellt entomogeografiskt intresserad rikt på uppslag av vikt att lära känna och tankegångar värda att följa, även om han inte i allo skulle vilja göra dem till sina egna.

Einar Wahlgren.

H. FRIESE: Die europäischen Bienen. Das Leben und Wirken unserer Blumenwespen. Mit 33 farbigen Tafeln und 100 Abbildungen im Text von Adolph Giltsch in Jena. 1. Lieferung. — Walter de Gruyter & Co. Berlin und Leipzig 1922. 8:0.

Om bin är oerhört mycket skrivet, men mest för praktiskt ändamål om vårt välbekanta honungsbi. Allmänheten erkänner knappt några andra bin, så att ett populärt verk om alla de europeiska steklar, som entomologerna kalla med detta namn, bjuder många nyheter för den mindre invigde. Dessa högtstående insekter äro särskilt ägnade att väcka intresse genom sitt omväxlande levnadssätt, så mycket mer som litet var är mer eller mindre bekant med åtminstone tambiet, men en modärn, för alla bildade läsbar bok om dem saknades hittills. Prof. FRIESES nya arbete, vars första häfte nu föreligger, är visserligen på tyska, men för flertalet intresserade torde språket ej vara till större hinder. Förf. är Europas främste kännare av all världens bin och har en imponerande rad arbeten i sin specialitet bakom sig, då han nu satt sig till att upplysa en större läsekrets än fackmännen.

Framställningen börjar med en översikt av biens ställning i det zoologiska systemet och av FRIESES egen, allmänt gängse indelning av dem. Denna är grundad på den olika utbildningen av de frömjölssamlande organen och alltså i huvudsak biologisk. En följd härav är, att de talrika parasitiska bien, som ej samla något, fått bilda en särskild grupp på slutet, ehuru de systematiskt sluta sig till olika släkten (oftast värdsläkterna) inom de andra grupperna. För en huvudsakligen biologisk framställning som i detta verk är sättet brukbart, men annars ej att rekommendera. Vi få vidare veta, att nära 12,000 biarter (därav 6,000 europeiska) nu äro kända mot ung. 34,000 andra steklar (dessa äro säkerligen mångdubbelt flera, men ej så väl bearbetade). Efter en redogörelse för kroppsbyggnaden med särskild vikt lagd på mundelarnes och behåringens olika beskaffenhet kommer så ett utförligt kapitel om bobyggnaden, som visar hela utvecklingen från enkla celler i marken, byggda av enstaka honor, till honungsbiens vaxkakor, samfällt förfärdigade och försvarade av ett stort samhälles arbetare. Några sammanställningar av släktena efter olika detaljer i kroppsbyggnaden avslutas med en redogörelse för de nyare åsikterna om biens färg- och luktsinne. Härmed är

förf. (sid. 101) redo för kärnan i arbetet, en mera detaljerad översikt av de europeiska släktena. Dessa skola genomgå i tur och ordning från de lägst stående, med uppgifter om artantal, utbredning, bobyggnad, blombesök, parasiter m. m. Första häftet hinner med ett släkte och början på det andra.

Arbetets papper och tryck äro goda, textfigurerna upplysande, om också ej särskilt vackra. Färgplanscherna, 7 i detta häfte, tåla gott jämförelse med dem i TULLGRENS och WAHLGRENS nya arbete över Sveriges insekter, fastän formatet är mindre. Den mera allmänt intresserade läsaren torde föredraga landskapsbilderna med olika bin i förgrunden. För entomologen äro däremot detaljbilderna av bon mera njutbara. Häftenas antal blir fyra med tillsammans över 450 sidor text, priset är 8 kr. för 1. häftet.

A. Roman.

C. WESEBERG-LUND: *Fra Sø og Aa.* — Gyldendalske Boghandel. Kjøbenhavn 1922.

I det förf., den frejdade hydrobiologen C. WESEBERG-LUND, nyligen under ovanstående titel samlat de tidningsartiklar, som han under sista tiden publicerat i danska Politiken, har den populärbiologiska litteraturen riktats med ett arbete, som är av stort intresse. Boken innehåller ingen entomologi; andra orsaker gör den emellertid i hög grad förtjänt av att här anmälas. Också entomologen, skola vi hoppas, har så mycket tid över, att han en smula hinner sätta sig in i det bästa, som utanför hans speciella fack publiceras på de biologiska vetenskapernas område.

De olika kapitlen behandla våra sjöars växtvärld, målar-musslorna, några smådrag ur binnikemaskarnas liv, planktonet i våra insjöar, sötvattenspolyperna, sötvattenssvamparna, de temporära gölarnas fauna samt den lägre sötvattensfaunans bidrag till könsbestämningens invecklade problem. Det är dock ingenstädes en torr uppräknings av fakta, utan samtliga artiklar, som äro beräknade för en bredare publik, äro synnerligen fängslande och temperamentsfullt skrivna, ibland också humoristiska. Av var och en, som är intresserad för den levande naturen, torde de kunna läsas med verklig behållning.

Jag skall här ej närmare ingå på artiklarnas innehåll. Vad jag däremot vill påpeka är, att förf. med denna sin bok har givit något mer än blott intressanta detaljupplysningar rörande ett och annat zoologiskt problem. Han har också givit något av sin originella världsåskådning, av sin sunda, men f. n. till följd av de i hög grad oefterrättliga samfundsförhållandena kanske ej alltid så optimistiska livssyn. I de tankar, förf. där framställer, tror jag att vi till största delen måste instämma. Ty det är sant, då han säger, att »Dér, hvor den anvendte Naturvidenskab fra at gøre sig Jorden underdanig gaar over til at øde-